

Ændringer i vor nuværende Forfatning var kommet, kunde man ved at foretage en meget stærk Udvidelse af Valgretten til Landstinget være blevet staaende paa det bestaaendes Basis. Jeg havde endvidere ment, at inden man tog nogen absolut Stilling dertil, vilde det være naturligt at spørge de Vælgere, hvis Interesser man har at forvalte. Saaledes gjorde vi, da der var Tale om Ændringer i den kommunale Valgret, og der drejede det sig dog om mindre Interesser end her. — Jeg havde, som sagt, haabet, at man kunde blive staaende paa det bestaaendes Basis. Jeg havde haabet, at i denne Tid, hvor det er blevet Slagord, om end ikke Rettesnor, at hævde Minoriteternes Ret, havde man uden at begaa nogen skrigende Uretfærdighed kunnet bevare et Værn for disse Minoriteter i Forfatningen. Det har ikke ladet sig gøre. Min Vej har vist sig ikke at være farbar, og jeg har da bøjet mig for de Grunde, der er givet fra konservativ Side til ikke at gaa den af mig foretrukne Vej. Mit Ønske staar saa til, at den Retning, man nu fra konservativ Side er slaaet ind paa, vil vise sig at svare til de Forventninger, som man stiller til den, at det vil vise sig muligt for de Mænd, hvis Hverv det denne Gang bliver at forhandle med Regeringen, at komme til et Resultat. Hvad det sidste angaar, kunde jo den stærkt afvisende Stilling, Konseilspræsidenten har taget saavel i Folketinget som ved det konservative Forslags Fremkomst før Jul, opfattes som et daarligheds Varsel, men jeg tror dog, at man ikke skal lægge for stor Vægt derpaa, at man ikke skal bryde sig for meget om de Ord, der er sagt. Konseilspræsidenten og Konseilspræsidentens Parti har jo i tidligere Tid været udsat for nogle Uheld, været stærkt angrebet, men dette er pludselig slaaet om, og det er begribeligt, hvis Konseilspræsidenten saa er blevet noget betaget af den Omfavnelser, han har fundet netop hos de Modstandere, der angreb ham mest og haanede ham mest. Det er i hvert Fald ikke mærkeligt, hvis det skulde være Tilfældet. Jeg har ransaget mine egne Nyrer, og jeg er kommet til det Resultat, at hvis noget lignende var hændet mig, hvis det ved Forsøget paa at gennemføre en stor konservativ Sag var hændet mig, at tidligere Modstandere havde kastet sig i Armene paa mig, ved jeg saamænd ikke en Gang, om jeg, der dog er en Hader af alle Bravader, havde kunnet staa for det, om ikke jeg ogsaa havde tabt Ligevægten. Jeg haaber derfor, og jeg tror, at de Mænd,

der vil faa med denne Sag at gøre, som vil komme til at forhandle med Konseilspræsidenten, i ham vil finde den samme forstaaende, den samme dygtige Forhandlingspolitiker, som han har været hele sit Liv. Jeg tror det, fordi det nu en Gang er lettere at skifte sin Taktik end sit Temperament. Jeg tror det endvidere, fordi jeg ikke ser andet end, at en Forstaaelse ogsaa for Regeringen er en Eksistensbetingelse. Dette taler for min Antagelse, men jeg kan tage fejl. Det er muligt, at dette Syn paa Konseilspræsidenten og hans Stilling ikke er det rette — skønt ogsaa hans Ord i Dag bestyrker mig i min Mening. Det er muligt, at Konseilspræsidenten paa sine gamle Dage har fundet sin Damaskusvej, at han har set, at hele hans tidligere Politik, alt det, han har baseret den paa, var af det onde, at Forhandlingspolitik og Moderation hørte til det gale, at den sande Frøelse laa et helt andet Sted. Hvis dette er Tilfældet, saa har selvfølgelig Konseilspræsidenten saavel som enhver Mand, enhver Politiker Ret til til at indse de begaaede Fejl, til at vende om, men saa betyder en saadan Omvendelse sandsynligvis ogsaa en Afslutning paa en politisk Periode, for hvilken jeg tager min Del af Ansvar, en Periode, som har bragt noget godt, andet af mindre Værdi, men hvis Maal var det at skabe et stort, et stærkt konservativt Parti her i Landet, som under de givne Forhold magtede at overtage en Regering. Et saadant konservativt Parti er det, der borger for en rolig og god Udvikling i et Land. Et lille svagt konservativt Parti er værre end intet; det virker kun æggende paa Modstanderne og driver dem lidt og mange Gange ud over deres egentlige Ønskers Maal. Om Konseilspræsidenten, hvis denne min sidste Gisning skulde være rigtig, har handlet klogt overfor sig selv og overfor sit Parti, derom skal jeg intet sige; det skal Tiden vise. Jeg skal ikke være Spaamand, men det vil Konseilspræsidenten vistnok indrømme, at Muligheden er inde for, at den Fane, han har hejst, glider ud af hans Hænder og føres videre af andre. Hvis det sker, vil Kampen faa en anden Form, den vil blive bitrere og voldsommere, men skal der være Krig, hvad jeg anser for unødvendigt, saa foretrækker jeg en Krig med fuld Krigsmusik fremfor en Krig indledet med en noget falsk tonende Fødselsdagsfanfare.

Brandes: Ved Forhandlingen i Dag vil Opmærksomheden knytte sig til de Ud-